

PROF. MUHAMMED B. TAVÎT ET-TANCÎ

İslâm Düşüncesi Üzerine
MAKALELER

Editör
PROF. DR. SÖNMEZ KUTLU

Prof. Muhammed b. Tavîr et-Tancî

İslam Düşüncesi Üzerine MAKALELER

Editör: Prof. Dr. Sönmez Kutlu

Yayın No: 524

ISBN: 978-975-389-701-3

11.06.Y.0005.524

Yayıncı Sertifika No: 15402

© Bütün Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
1. Baskı, Ağustos 2011, Ankara, 1.000 Adet

İç Tasarım ve Mizanpaj: Ahmet İshak DEMİR

İLK SAY Kurulu'nun 07.06.2011 tarih ve 23/2 sayılı kararıyla yararlı görülmüş ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti'nin 14.06.2011 tarih ve 1391/14 sayılı kararıyla basılmıştır.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Alınteri Bulvarı 1256 Sokak No:11

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312. 354 91 31 (pbx) Faks:354 91 32

e-posta: tdvyayin@diyanetvakfi.org.tr.

İSLÂM MEZHEPLERİ TARİHİ DERSLERİ MÜFREDATI¹

Muhammed b. Tavîr et-Tancı

II. ve III. Sınıflarda birer saat

İslâm Dini'nin dayandığı esaslar. Mezheplerin zuhûru ve yayılışı, bugünkü durumu. Hanefî, Şafîî, Mâlikî ve Hanbelî mezhepleriyle Ca'ferî (İmamiyye-i İsnâaşeriyye) mezhebinin dayandığı amel ve i'tikad esasları, birleştikleri ve ayrıldıkları başlıca noktalar. Ehl-i Sünnet'le Mu'tezile'nin dayandıkları ana prensipleri bakımından mukayesesi.

İSLÂM MEZHEPLERİ TARİHİ

SINIF II ve III

MUKADDİME:

İslâm Mezhepleri, tarif, mezheplerin, prensiplerinde Kur'an ve hadise istinad ettikleri- İslâm mezhepleri tetkik etmenin ehemmiyeti- tetkikin metodu- İslam'ın hem akide hem de amel olduğu.

A. İTİKADİ MEZHEPLER:

İtikadî Mezheplerin Doğuşu:

---

¹ Bu metin, Prof. Dr. Ethem Ruhi Fırlalı'nın arşivinden alınmış olup İslam Mezhepleri Tarihi Yüksek Lisans öğrencisi Esmâ Çetin tarafından yazılmıştır. Sadece yazar adı-soyadı ve eser ya da makale/madde ismi yazılı olan bibliyografya, Esmâ Çetin tarafından eksiklikler tamamlanmış ve cilt, sayfa numaraları eklenmiştir.

I. İslam dininin kendi bünyesinde çıkan amiller: Düşünce Hürriyeti, Kur'anı okuyup anlama mükellefiyeti, Kur'an'ın uslubu- muhkem ve müteşabih (Selef ve halef mezhepleri)

II. İnsanların kendi anlayışlarından çıkan amiller:

- a) Dinî metinleri anlamadaki ihtilaf
- b) Kur'an ve hadisten alınan delillerin tertib ve tanzimindeki farklı tutumlar
- c) Hilafet: Hilafetin vacib ve zaruri olduğu, Sakife toplantısı, hilafetin mahiyeti (İtikadî veya ictimai olduğu), Hilafet meselesinin doğurduğu mezhepler: Cemaat (Ehl-i Sünnet), mezhebi, bunlara göre hilafetin mahiyeti, hilafetin nasıl tayin edileceği, Şia: Şia'ya göre hilafet, halifenin sıfatları (Hz. Peygamber'e yakınlık, ilm-i gayb...) Fedek arazileri meselesi
- d) İslâm cemiyetindeki değişiklikler

III. SINIF

III. Müslümanlar arasında çıkan harpler:

Sebepleri, neticeleri, harplerin doğurduğu ehemmiyetli meseleler: Cebir ve İhtiyar, İmanın tarifi, mürtekib-i kebire, halife ve hilafet mevzuunda yeni anlayışlar, bu harplerden doğan mezhepler, bunların prensip ve metodları, Kaderiye, Cebriye, Havaric, Ehl-i Sünnet, Mürcie, Mutezile, Şia, İmamiyye, Zeydiyye, Gulat: Batıniyye

B) AMELÎ MEZHEPLER

Teşriin kaynağı: (Kur'an, Hadis, Hz. Peygamberin icthadı, Sahabenin icthadı)

KUR'AN

Peyderpey nazil oluşu, Kur'an'ın anlaşılmasında ihtilaf, ihtilafın sebepleri: (Uslûbu, nesih, insanların hallerinin muhtelif oluşu...)

**MEZHEPLER TARİHİ SINIF II VE III
KAYNAKLAR**

Mezhepler Tarihi için elde bulunan Türkçe ve matbû eser ve makalelerden bazıları aşağıya çıkarılmıştır. Bunlar itimad ve tasvib hissiyle değil, tenkid zihniyetiyle okunmalıdır.

A) SAHISLAR ve FIRKALAR

- 1) A. De Motylinski, "Abdülaziz b. el-Hacc İbrahim (1223)" (İbâdî fakih), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 62.
- 2) M. Th. Houtsma, "Abdülaziz b. Muhammed b. Seûd (1803)" (Vehhabî bir melik), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 63.
- 3) A. De Motylinski, "Abdullah İbâd", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 33-34.
- 4) M. Th. Houtsma, "Abdullah b. Meymûn (875)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 35.
- 5) K. V. Zetterstêen, "Abdullah b. Muaviye (alevîlerin âsilerinden)" *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 35-36.
- 6) M. Th. Houtsma, "Abdullah b. Sebe" (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 40.
- 7) M. Th. Houtsma, "Abdullah b. Vehbe'r-Râsibî (H. 37)" (Haricilerden), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 44.
- 8) "Alaü'd-Din Muhammed b. Hasan (1225)" (İsmâîlilerden), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 279.
- 9) Cl Huart, "Ali b. Ebî Talib" (M. 661), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 306-310.
- 10) K. V. Zetterstêen, "Ali b. el-Huseyn Zeynelâbidîn (M. 713)" *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 312.

- 11) Brockelmann, "Ali b. Mehdî (M. 1158)" (Hâricî), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 314.
- 12) Cl Huart, "Ali b. Rıza b. Mûsa b. Cafer (M. 818)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 348-349.
- 13) "Amr b. Ubeyd Ebû Osman (M. 762) (Mu'tezile-i Ülâdan)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 415.
- 14) Brockelmann, "Askerî, Ebû'l Hasan Ali b. Muhammed (M. 868)" (İsnâaşeriyeden), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 678.
- 15) "Bağdâdî Ebû'l Mansur Abdu'l-Kadir b. Tahir (430)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul 1979, s. 213.
- 16) Carra De Vaux, "Bişr b. el-Mu'temir", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul 1979, s. 656.
- 17) K. V. Zetterstêen, "Cafer b. Ebî Talib (629)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 3, İstanbul, s. 7.
- 18) K. V. Zetterstêen, "Cafer b. Muhammed es-Sadık (H. 148)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 3, İstanbul, s. 7.
- 19) "Cahız Ebû Osman Amr b. Bahr (M. 869)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 3, İstanbul, s. 13-14.
- 20) C. S. Seybold, "Cehm b. Safvan Ebû Muhriz (M. 746)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 3, İstanbul, s. 47.
- 21) B. Cara De Vaux, "Cennabî Ebû Sâid (M. 913)" (Karmatî reislersinden) (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 3, İstanbul, s. 166.
- 22) "Cuhr b. Abdî Kunde (İlk Şii şehid)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1978, s. 348-349.
- 23) "Cubbaî, Ebû Ali Muhammed b. Abdul-Vahhab (M. 916)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 3, İstanbul, s. 337.
- 24) M. Th. Houtsma, "Ebû Abdullah el-Muhtesib eş-Şii el-İsmailî (M. 911)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 4, İstanbul, s.9.
- 25) Cara De Vaux, "Ebu'l Huzeyl Muhammed b. el-Huzeyl el-Abdi el- Ahlaf (H: 235)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 4, İstanbul, s. 85-86.

- 26) H. Bauer, "Hafsu'l-Ferd Ebû Amr (Ebû Yahya) (Mu'tezilî sonra Sünnî)" (X), *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/1.kısım, İstanbul 1987, s. 84.
- 27) Cl. Huart, "Hamdan Karmat b. el-Eşas (H. 280)", *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/1. kısım, İstanbul 1987, s. 179.
- 28) H. Lammens, "Hasan b. Ali b. Ebî Talib (H. 45)", *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/1. kısım, İstanbul 1987, s. 308-309.
- 29) H. Ritter, "Hasan el-Basrî (H. 110)", *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/1. kısım, İstanbul 1987, s. 315-316.
- 30) Fr. Buhr, "Hasab b. Zeyd b. Hasan (M. 783)" (Evlâd-ı Ali'den), *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/1. kısım, İstanbul 1987, s. 313.
- 31) "Hişam b. Abdi'l-Hakem (M. 815)", *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/1. kısım, İstanbul 1987, s. 541.
- 32) Ahmet Ateş, "Hüseyin b. Ali b. Ebî Talib (M. 680)", *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/1. kısım, İstanbul 1987, s. 634-640.
- 33) İbn Acerred Abdu'l-Kerim (Acaride reisi), *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/1. kısım, İstanbul 1987, s. 696.
- 34) M. Hidayet Hosain, "İbn Babuye, Ebû Cafer Muhammed b. Ali b. Hüseyin b. Musa el-Kemmî es-Saduk (M. 9991)", *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/1. kısım, İstanbul 1978, s. 703-704.
- 35) C. Van Arendonk, "İbn Haceru'l-Heytemî, Ahmed b. Muhammed b. Muhammed b. Ali, (H. 974)", *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/1.kısım, İstanbul 1987, s. 737-738.
- 36) C. Brockelmann, "İbn Hazm, Ebû Muhammed Ali b. Sâid (H. 456)", *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/2. kısım, İstanbul, s. 748-753.
- 37) P. Kraus, "İbnu'r-Ravendî, Ebu'l Husey b. Yahya b. İshak (3. Asır)", *Millî Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s. 639.

- 38) L. Massignon, "İbn Ruh Ebu'l-Kasım el-Huseyn b. Ruh b. Bahr el-Beyyi, en-Nevbahtî (H. 329)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/2. kısım, İstanbul, s. 781.
- 39) Renê Basset, "İbn Tüمرت (M. 1128)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/2. kısım, İstanbul, s. 831-833.
- 40) Bernard Lewis, "İsmaililer", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/2. kısım, İstanbul, s. 1120-1124.
- 41) Cl Huart, "İsnâaşeriyye" (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/2. kısım, İstanbul, s. 1124-1125.
- 42) R. Strothmann, "Kaimu'z-Zaman" (Şiâ İstilahatından), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 107.
- 43) G. Levi Della Vida, "Katarî b. el-Fucae (M. 698)" (Havaric reislerinden), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 422-423.
- 44) R. Levy, "Kurratu'l-Ayn" (Babaiyye Dâilerinden), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 1021-1023.
- 45) D. S. Margoliouth "el-Kerramiyye", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 594-596.
- 46) R. Strothmann, "el-Mansurbillah" (Zeydiyye İmamlarından İkisi), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 7, İstanbul, s. 300-302.
- 47) G. Levi Della Vida, "Mirdas" (Harici), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 359-360.
- 48) H. Lammens, "Muaviye b. Ebî Süfyan" *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 438-444.
- 49) Fr. Buhl, "Muhammed b. Abdullah (en-Nefzü'z-Zekiyye)" (M. 762), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 472-474.
- 50) Fr. Buhl, "Muhammed b. Ali el-Huseyn el-Bakır (H. 117)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 477.
- 51) R. Strothmann, "Muhammed b. Ali er-Rıza (H. 227)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 477-478.
- 52) Fr. Buhl, "Muhammed b. Ebî Bekr (M. 658)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 475-476.

- 53) Fr. Buhl, "Muhammed b. el-Hanefiyye (M. 701)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 478-479.
- 54) Louis Massignon, "Muhassin b. Ali" (Şüilere göre Hz. Fatıma'nın oğludur), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 510-511.
- 55) G. Levi Della Vida, "el-Muhtar es-Sakafi (M. 687)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 513-516.
- 56) C. Brockelmann, "el-Mürteda eş-Şerif (Murtaza eş-Şerif) (H: 436)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 657-658.
- 57) R. Strothmann, "Mûsa el-Kazım (7. İmâm)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 667-668.
- 58) İ. A. Çubukçu, "Mu'tezile ve Akıl Meselesi" *AÜİFD*, 1965, s. 51,
- 59) R. Strothmann, "el-Müfid, Ebû Abdillâh Muhammed b. Numan el-Harisî İbnu'l Muallim İmamî", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 791-792.
- 60) H. S. Nyberg, "en-Neccar", el-Husayn b. Muhammed Ebû Abdillâh", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s. 156-157.
- 61) E. Honigmann, "en-Necef", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s. 157-159.
- 62) F. Beguinot, "en-Nefusî, Ebû Sehl el- Fârisî," (3. Asır, İbadiyye Ulemasından), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s. 188-189.
- 63) H. S. Nyberg, "en-Nazzâm, İbrahim b. Seyyar b. Hanî, Ebû İshak (H. 220)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s. 148-149.
- 64) C. B., "Nuh b. Mustafa" (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s.348-349.
- 65) G. Levi Della Vida, "Osman b. Affan", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s. 427-431.
- 66) Fr. Buhl, "Siffin", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 10, İstanbul, s. 551-554.

- 67) Yaşar Kutluay, "Sümâme b. Eşres Ebû Macan en-Numeyrî, el-Basrî (M. 828)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 232.
- 68) M, Plessener, "Süfyan es-Sevrî, Ebû Abdillâh Yusuf b. Sâid b. Mesrûk (H. 161)", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 11, İstanbul 1979, s. 83-86.

B) ESERLER ve MAKALELER

- 1) M. Tancı, "Abbadoğlu İsmail Sahib'in "Kitabu'l-İbane" İsimli Eseri", *AÜİFD*, 1955/111-IV s. 122-127.) (X)
- 2) "Acaride", (Havaric'den), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul, s.116.
- 3) M. T. Houtsma, "Ahmediye" *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.1, İstanbul, s. 221-222.
- 4) Cl. Huart, "Bab" (İsmaililere göre), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.2, İstanbul 1979, s. 163-165.
- 5) Ahmet Ateş, "Batıniyye" (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1979, s. 339-342.
- 6) Goldziher, "Beda" (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul 1979, s. 433-435.
- 7) "Cebriyye" (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 11, İstanbul 1979, s. 83-86.
- 8) D. B. Macdonald, "El-Cefr" (Şia'ya göre gayb ilminden) (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 3, İstanbul, s. 43-45.
- 9) A. Grohmann, "Ebadiyye-İbadiyye", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/2, İstanbul, s. 687-690.
- 10) Goldziher, "Ehl-i Beyt", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.4, İstanbul, s. 207.
- 11) İzmirli İsmail Hakkı, Ehl-i Bidat: Mezhepler ve Prensipleri, *Muhassalu'l Kelam ve'l-Hikme*.
- 12) V. Minorsky, "Ehl-i Hak" (İran'da bir Mezhep veya Din), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.4, İstanbul 1979, s. 201-207.

- 13) Goldziher, "Ehl-i Ehva", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 4, İstanbul 1979, s. 207.
- 14) Goldziher, "Esâs" (İsmailiyye İstilahından), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 4, İstanbul, s. 365-366.
- 15) Esrâr-ı Bektaşiyân'a dair, İshak Efendi, *Kâşifu'l Esrar ve Dafiu'l-Eşrar*, Cemal Efendi Kütüphanesi, 1291, s. 174.
- 16) Nafiz Danışman- Tuğ, "Eş'arilik neden Bâtınlığe ve Hulûle karşı cephe almıştır?", *AÜİFD*, 1957/I-IV, s. 135-152.
- 17) "Evlad-ı Ali",
- 18) Neşet Çağatay, "Fatimiler Devleti'nin Kuruluşu ve Akideleri" *AÜİFD*, 1958-1959, s. 63-77.
- 19) Cl. Huart, "Fidâî" (İsmailiyye İstilahatından), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.4, İstanbul, s. 628.
- 20) J. F. Blumhardt "el-Galî" (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.4, İstanbul, s. 710.
- 21) "Gazali'nin Batınîlerin Belini Kıran Delilleri: Ahmet Ateş'in metin tercümesi", *AÜİFD* (X)
- 22) I. Goldziher, "el-Gurabîyye" (Ğulat-ı Şîa'dan), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.4, İstanbul, s. 825.
- 23) T. V. Arnold, "Halife" (A), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/1. kısım, İstanbul, s. 148-155.
- 24) Adolf Grohmann, "Hariciler" (X) *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/1. kısım, İstanbul, s. 232-237.
- 25) "el-Haşeviyye" *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5, 1. kısım, İstanbul, s. 357.
- 26) D. S. Margoliouth "el-Hattabîyye" (Ğulat-ı Şîa'dan), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/1. kısım, İstanbul, s. 372-373.
- 27) "Hurûfilik" *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5, 1. kısım, İstanbul, s. 598-600.
- 28) İbni Haldun Mukaddime'sinde (Hilafet Fashı) *el-Cedel ve'l-Hilafıyyat*.(A)
- 29) W. Ivanov, "İmam" (İmamiyye'ye göre), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c.5/2. kısım, İstanbul, s. 980-983.

- 30) N. Çağatay- İ. Agah Çubukçu, *İslam Mezhepleri Tarihi I*, Ankara-1965. (AX)
- 31) D. B. Macdonald, "el-Kaderiyye", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 42.
- 32) L. Massignon, "Karmatiler", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 352-359.
- 33) "el-Kâzîmin-el-Kâzımiyye"
- 34) E Honigmann, "Kerbela" *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 580-582.
- 35) C. Van Arendonk, "el-Keysaniyye", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 664-665.
- 36) Addülbâkî Gölpınarlı, "Kızılbaş", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 789-795.
- 37) Cl. Huart, "Haydar Şeyh", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5/I. kısım s. 387.
- 38) *Kitabu'l Cilve* (Yezidilerin Mukaddes Kitaplarından)
- 39) C. Van Arendonk, "el-Kürebiyye" (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul 1977, s. 1087-1088.
- 40) "el-Mehdiyyun",
- 41) J. Walker, "el-Mehdî" (A) *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 7, İstanbul, s. 474-485.
- 42) Ağa Hacı Şeyh Abdurrahim, *Mezahib-i İslamiyye'den Akaid-i İslâmiyye*
- 43) Taşköprülü Zade, *Mezûâtu'l-Ulûm*, , İlm-i Kelâm Maddesi (A)
- 44) Louis Massignon, "el-Mübâhale" (Şîa'nın eski bayramlarından), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 777-778.
- 45) R. Strothmann, "el-Muhammediyye" (Ğulat-ı Şîa'dan), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 503-504.
- 46) H. S. Nyberg, "el-Mûtezile" (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 756-764 .
- 47) A. J. Wensinck, "el-Mürctie", *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 808-809.

- 48) Besim Darkot, "İslam"(A), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 5, 2. kısım, İstanbul, s. 1093-1103. (Müslümanlarda itikadî ve amelî mezheplerin yayılış ve nisbeti. "İslâm Maddesinin baş tarafları)
- 49) A. J. Wensinck, "Mütevalî" (Hz. Ali'nin taraftarları), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1979, s. 862-863.
- 50) Fr. Buhl, "Nusayrîler"(en- Nusayyirun) (Gulat-ı Şia'dan), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s. 365-370.
- 51) Tadeusz Lewicki, "en-Nükkâr" (İbadiyye dallarından biri) (X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s. 370-373.
- 52) J. H. Kramers, "Râfızîler (er-Ravafız)"(X), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 9, İstanbul 1964, s. 593.
- 53) J. L. Palache, "es-Seb'iyye" (Şia ıstılahatından), *Milli Eğitim İslâm Ansiklopedisi*, c. 10, İstanbul, s. 292-295.
- 54) Taberî, *Milletler ve Hükümdarlar Tarihi* (A)
- 55) Yusuf Ziya Yörükan, "Vehhabilik", *AÜİFD*, 1953/I, s. 51-67. (X)
- 56) İzmirli İsmail Hakkı, *Yeni İlm-i Kelâm; Muhasalu'l-Kelâm ve'l-Hikme*.

DİKKAT:

Yukarıda (A) işaretli olan eserleri ikinci sınıflar, (X) işaretli eserleri üçüncü sınıflar mecburen okuyacaklardır.